

Yttrande inför tillåtlighetsprövning av ny
järnväg mellan Göteborg och Borås

15

2020KS196

Kommunstyrelsen

Datum
2022-04-26

Diarienummer
2020KS196 011

Yttrande inför tillåtlighetsprövning av ny järnväg mellan Göteborg och Borås

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar *Yttrande till Trafikverket inför tillåtlighetsprövning av ny järnväg mellan Göteborg– Borås* från sektorn för samhällsbyggnad som eget yttrande till Trafikverket.

Sammanfattning av ärendet

Trafikverket planerar att bygga en ny järnväg för höghastighetståg och snabba regionalståg mellan Göteborg–Borås. Järnvägen är en etapp i utbyggnaden av nya stambanor mellan Stockholm och Göteborg/Malmö. I oktober 2020 beslutade Trafikverket att genomföra en tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av järnvägen. Inför regeringens tillåtlighetsprövning har Trafikverket beredningsansvar och har skickat ut ärendet på beredningsremiss till utvalda instanser som kan ge ärendet ett brett perspektiv. Underlaget till tillåtlighetsprövningen utgörs av den lokaliseringsutredning och miljökonsekvensbeskrivning med tillhörande landskapskaraktärsanalys, gestaltungsprogram, social konsekvensanalys samt samrådsredogörelse som parallellt med beredningsremissen ställs ut på granskning i den ordinarie planeringsprocessen. Efter att Trafikverket sammanställt resultatet av beredningsremissen kommer Trafikverket överlämna ärendet till regeringen tillsammans med sitt egna yttrande. Härryda kommun har till den 10 juni på sig att inkomma med yttrande.

I förvaltningens förslag på yttrande inför tillåtlighetsprövning förklaras att Härryda kommun inte tillstyrker att regeringen tillåter planerad nybyggnad enligt något av de alternativ som har rangordnats av Trafikverket. Härryda kommun delar inte heller den rangordning Trafikverket har gjort av alternativen utan anser att inte något av alternativen är acceptabla. Planeringen av järnväg Göteborg–Borås borde enligt Härryda kommun utgå från att skapa en pendel- och regionstågstrafik som ger betydlig och bestående nytta inom ett rimligt tidsperspektiv. Bedömningen är att de presenterade alternativen motverkar kommunens och regionens intressen genom sin stora fysiska påverkan och den begränsade nytta de medför.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 26 april 2022
- Yttrande inför tillåtlighetsprövning av ny järnväg mellan Göteborg–Borås
- Läsanvisningar gällande förslag till granskningsyttrande och yttrande inför tillåtlighetsprövning gällande ny järnväg mellan Göteborg och Borås, en del av nya stambanor

Ärendet

Trafikverket planerar att bygga en ny järnväg för höghastighetståg och snabba regionalståg mellan Göteborg–Borås. Järnvägen är en etapp i utbyggnaden av nya stambanor mellan Stockholm och Göteborg/Malmö. I oktober 2020 beslutade Trafikverket att genomföra en tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av järnvägen. Inför regeringens tillåtlighetsprövning har Trafikverket beredningsansvar och har skickat ut ärendet på beredningsremiss till utvalda instanser som kan ge ärendet ett brett perspektiv.

Underlaget till tillåtlighetsprövningen utgörs av den lokaliseringsutredning och miljökonsekvensbeskrivning med tillhörande landskapskaraktärsanalys, gestaltungsprogram, social konsekvensanalys samt samrådsredogörelse som parallellt med beredningsremissen ställs ut på granskning i den ordinarie planeringsprocessen. Härryda kommun har till den 10 juni att inkomma med sitt yttrande. Efter att Trafikverket sammanställt resultatet av beredningsremissen kommer Trafikverket överlämna ärendet till regeringen tillsammans med sitt egna yttrande. Regeringen kan därefter besluta att ge tillåtlighet till projektet, ge tillåtlighet med vissa villkor eller inte ge tillåtlighet till projektet. Om regeringen ger tillåtlighet kommer järnvägens lokalisering till en viss korridor vara avgjord och det kommer vara tillåtet att anlägga en järnväg på redovisat sätt inom korridoren. Beslutet om tillåtlighet kommer vara bindande men länsstyrelsen får besluta om mindre avvikelser från beslutet.

Enligt Trafikverkets missiv bör Härryda kommun i sitt beredningsyttrande redovisa svar på följande frågor:

- om Härryda kommun tillstyrker att regeringen tillåter planerad nybyggnad enligt något av de alternativ som har rangordnats av Trafikverket
- om Härryda kommun delar den rangordning Trafikverket har gjort mellan alternativen eller ej, samt vilken rangordning som kommunen i annat fall gör
- om, och i så fall hur, de alternativ som Trafikverket har rangordnat tillgodoser eller motverkar Härryda kommuns intressen
- Härryda kommuns bedömning av om de alternativ som Trafikverket har rangordnat är förenliga med miljöbalkens bestämmelser och intentioner.

Granskning av lokaliseringsutredning och miljökonsekvensbeskrivning

Parallellt med beredningsremissen genomför Trafikverkets projektorganisation för järnvägsutbyggnaden en granskning av den lokaliseringsutredning och miljökonsekvensbeskrivning som tagits fram. Granskningen är ett led i den ordinarie planeringsprocessen och görs enligt lag om byggande av järnväg. Granskningen gör det möjligt för en vidare krets att ta del av lokaliseringsutredningen och att lämna allmänna synpunkter.

Sammanfattning av Härryda kommuns beredningsyttrande

Härryda kommun säger nej till järnväg för höghastighetståg genom kommunen och samtliga alternativ som har rangordnats av Trafikverket. Istället förespråkar Härryda kommun en satsning på en järnväg för pendel-/regiontåg med två spår Göteborg-centrala Borås via Landvetter flygplats.

Den nya järnvägen Göteborg–Borås påverkar och kommer att påverka Härryda kommuns planering negativt under en lång tid framöver. Härryda kommun är en kommun som växer och som välkomnar enskilda initiativ till utveckling.

Härryda kommun bedömer att de alternativ som Trafikverket har rangordnat är förenliga med miljöbalkens bestämmelser och intentioner. Härryda kommun anser dock att både korridor Mölnlycke- Mölndal och korridor Tulebo-Mölndal medför mycket stora negativa konsekvenser för kommunens invånare och att dessa inte står i proportion till nyttan. Därför anser Härryda kommun att båda dessa korridorer ska avfärdas.

Korridor Mölnlycke kommer bland annat orsaka buller, stömljud och barriäreffekter och korridoren Tulebo går i bank nära Härryda kommuns huvudvattentäkt, Finnsjön, vilket medför betydande risk för negativ påverkan. Dessutom skär korridoren igenom området Benareby i ytläge vilket ger stor påverkan på kulturvärden och lantbruk i området. Benareby utgör en välbevarad tät bebyggelsemiljö och det är angeläget att byns bebyggelse bevaras.

Anders Ohlsson
Samhällsbyggnadschef

Henrik Yngve
T.f. Trafikchef

Datum
2022-05-04

Dnr
2020KS196 011

Härryda kommuns yttrande inför tillåtlighetsprövning av ny järnväg mellan Göteborg och Borås, en del av nya stambanor

Härryda kommun har tagit del av underlaget till tillåtlighetsprövningen av ny järnväg mellan Göteborg–Borås och lämnar med detta yttrande sina synpunkter.

Härryda kommun säger nej till järnväg för höghastighetståg genom kommunen och samtliga alternativ som har rangordnats av Trafikverket. Istället förespråkar Härryda kommun en satsning på en järnväg för pendel-/regiontåg med två spår Göteborg-centrala Borås via Landvetter flygplats. Utbyggnaden av en ny järnväg är mer än ett nationellt infrastrukturprojekt, det är ett regionalt och kommunalt samhällsbyggnadsprojekt. Det är viktigt att framtida järnvägsutbyggnad stödjer en fortsatt utveckling och förädling av befintliga orter, som Mölnlycke och möjliggör ny, tät och hållbar bebyggelse i nya samhällen, som till exempel Landvetter Södra.

Sträckan Göteborg–Borås är ett av Sveriges största pendlingsstråk och behovet av att bygga ut en kapacitetsstark kollektivtrafik på järnväg med pendel-/regiontåg är av stor vikt. Kommunen har under decennier fört en dialog med staten kring byggandet av järnväg. Det är olyckligt att det uppenbara behovet av förstärkt lokal och regional kapacitet nu har kommit att stå tillbaka för ett nationellt projekt vars möjligheter till faktiskt genomförande är svårt att bedöma.

Härryda kommun står fast vid Västra Götalandsregionens funktionsutredning för stråket som tar upp de kommunala och regionala utvecklingsbehoven och vilken funktion som skulle kunna ge nytta för medborgarna i kommunerna. Den nya järnvägen med anslutande infrastruktur måste därför samverka med samhällets övriga funktioner, krav och behov.

Den nya järnvägen Göteborg–Borås påverkar och kommer att påverka Härryda kommuns planering negativt under en lång tid framöver. Härryda kommun är en kommun som växer och som välkomnar enskilda initiativ till utveckling.

Härryda kommun bedömer att de alternativ som Trafikverket har rangordnat är förenliga med miljöbalkens bestämmelser och intentioner. Härryda kommun anser dock att både korridor Mölnlycke- Mölndal och korridor Tulebo- Mölndal medför mycket stora negativa konsekvenser för kommunens invånare och att dessa inte står i proportion till nyttan. Därför tycker Härryda kommun att båda dessa korridorer ska avfärdas.

Korridor Mölnlycke kommer bland annat orsaka buller, stomljud och barriäreffekter och korridoren Tulebo går i bank väldigt nära Härryda kommuns huvudvattentäkt, Finnsjön, vilket medför betydande risk för negativ påverkan på kommunens vattentäkt. Dessutom skär korridoren igenom området Benareby i ytläge vilket ger stor påverkan på kulturvärden och lantbruk i området. Benareby utgör en välbevarad tät bebyggelsemiljö och det är angeläget att byns bebyggelse bevaras. Odlingslandskapet är en viktig del för förståelsen av området och bör hållas öppet.

I händelse av framtida planläggning förutsätter Härryda kommun att de som har nytta av planläggningen kommer bära kostnaden för denna. Härryda kommun kommer inte bära kostnader för detaljplaner som inte bidrar till direkt nytta för kommunen.

Sammanfattningsvis

Härryda kommun tillstyrker inte att regeringen tillåter planerad nybyggnad enligt något av de alternativ som har rangordnats av Trafikverket. Härryda kommun delar inte heller den rangordning Trafikverket har gjort av alternativen utan anser att inte något av alternativen är acceptabla. Planeringen av järnväg Göteborg - Borås borde enligt Härryda kommun utgå från att skapa en pendel- och regiontågstrafik som ger betydlig och bestående nytta inom ett rimligt tidsperspektiv. Bedömningen är att de presenterade alternativen motverkar kommunens och regionens intressen genom sin stora fysiska påverkan och den begränsade nytta den medför.

Datum
2022-05-06

Dnr
2020KS196 011

Läsanvisningar gällande förslag till granskningsyttrande och yttrande inför tillåtlighetsprövning gällande ny järnväg mellan Göteborg och Borås, en del av nya stambanor

Underlaget till granskningen och tillåtlighetsprövningen finns här:

<https://bransch.trafikverket.se/goteborgboras-dokument>

För att få en snabb överblick rekommenderas läsaren inleda med Sammanfattningen och därefter kapitel 8 Sammanvägd bedömning.

I samrådsredogörelsen, 2021-12-20 går det att läsa hur Trafikverket besvarar de yttranden som kommunen lämnade under samrådet. Trafikverket har delat upp samrådsredogörelsen i olika delar och hanterar kommunens senaste samrådsyttrande (för samråd 3) på sidan 207 under punkt 6.5.4.

Henrik Yngve
Tillförordnad Verksamhetschef trafik